

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Як визначають митну вартість автомобілів при ввезенні в Україну. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/383003/yak-vyznachayut-mytну-vartist-avtomobiliv-pry-vvezenni-yih-v-ukrayinu>.
2. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI (редакція від 23 жовтня 2013 р.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/paran151#n151>.
3. Постанова Сумського окружного адміністративного суду від 28 вересня 2016 р. (у ЄДРСР № 818/894/16). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
4. Постанова Полтавського окружного адміністративного суду від 22 лютого 2018 р. (у ЄДРСР № 816/2396/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
5. Постанова Полтавського окружного адміністративного суду від 17 січня 2018 р. (у ЄДРСР № 816/2394/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
6. Постанова Сумського окружного адміністративного суду від 24 травня 2017 р. (у ЄДРСР № 818/469/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
7. Постанова Сумського окружного адміністративного суду від 28 вересня 2016 р. (у ЄДРСР № 818/894/16). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
8. Постанова Івано-Франківського окружного адміністративного суду від 24 січня 2018 р. (у ЄДРСР № 809/1410/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
9. Постанова Івано-Франківського окружного адміністративного суду від 14 червня 2013 р. (у ЄДРСР № 809/1557/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
10. Постанова Волинського окружного адміністративного суду від 2 березня 2018 р. (у ЄДРСР № 803/2010/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
11. Постанова Рівненського окружного адміністративного суду від 21 лютого 2018 р. (у ЄДРСР № 817/1760/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.

УДК 342.951

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE AS A SUBJECT OF PREVENTION AND COUNTERACTION TO DOMESTIC VIOLENCE

Постол О.І.,

*ад'юнкт кафедри адміністративного права та процесу
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Стаття присвячена аналізу завдань та повноважень Національної поліції України як суб'єкта протидії домашньому насильству. У статті наведені статистичні дані; надана характеристика та визначена роль органів Національної поліції у запобіганні та протидії домашньому насильству.

Ключові слова: домашнє насильство, Національна поліція України, оцінка ризиків, терміновий заборонний припис, обмежувальний припис, суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Статья посвящена анализу заданий и полномочий Национальной полиции Украины как субъекта противодействия домашнему насилию. В статье приведены статистические данные; дана характеристика и определена роль органов Национальной полиции в предотвращении и противодействии домашнему насилию.

Ключевые слова: домашнее насилие, Национальная полиция Украины, оценка рисков, срочное запрещающее предписание, ограничительное предписание, субъекты, осуществляющие меры в сфере предотвращения и противодействия домашнему насилию.

The article is dedicated to the analysis of tasks and powers of the National Police of Ukraine as a subject of counteraction to domestic abuse. The article provides statistics, some features and emphasizes the important role of the National Police in prevention and combating against domestic violence.

Key words: domestic violence (abuse), the National Police of Ukraine, risk assessment, urgent prohibition, subjects in the field of prevention and counteraction to domestic abuse, restrictive prescription.

Постановка проблеми. Домашнє насильство є одним із найпоширеніших та найгрубіших порушень конституційних прав і свобод людини, яке завдає безпосередньої шкоди здоров'ю і добробуту постраждалих осіб та має вагомий негативні наслідки для всього суспільства, які вимірюються матеріальними втратами. Економічних втрат унаслідок домашнього насильства зазнають різні представники суспільства, включаючи самих постраждалих осіб, членів їхніх сімей, роботодавців, які несуть збитки внаслідок непрацездатності працівників, які постраждали від домашнього насильства, а також бюджети як місцевого, так і державного рівнів та економіка країни у цілому. Так, за даними Національної поліції України, за 6 місяців 2018 року було зареєстровано 61051 заяв про вчинення домашнього насильства,

з них 1638 – фізичне насильство, 15815 – психологічне насильство, 89 – економічне насильство. Тому виникає необхідність у визначенні дієвих шляхів запобігання та протидії такому негативному явищу, як домашнє насильство, де центральне місце серед суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, займає Національна поліція України.

Стан опрацювання тематики дослідження. Дослідженням проблеми домашнього насильства займалися учені з різних галузей знань – адміністративного права, кримінології, психології, соціології та інших – О.М. Бандурка, А.Б. Блага, О.В. Бойко, Ф.К. Думко, М.В. Євсюкова, Т.В. Журавель, Я.М. Квітка, О.В. Ковальова, О.О. Лазаренко, К.Б. Левченко, О.В. Негодченко, О.М. Ткаленко,

Г.О. Христова, Х.П. Ярмакі та ін. Однак в умовах змін законодавства України щодо запобігання та протидії домашньому насильству слід констатувати відсутність комплексних наукових досліджень цієї проблематики.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі аналізу наукових праць, законодавства України та практики їх реалізації виявити наявні проблеми, які існують у Національній поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, та запропонувати шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. В умовах сьогодення суспільство і держава активно ведуть пошук ефективних шляхів запобігання та протидії домашньому насильству. Однак, незважаючи на зусилля, які докладаються у цьому напрямі, головна задача – викорінення або хоча б зменшення випадків домашнього насильства, залишається не вирішеною, про що також свідчать статистичні дані дослідження «Економічна вартість насильства щодо жінок в Україні», UNFPA Представництво Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні, відповідно до яких в Україні щороку від гендерно зумовленого насильства, зокрема домашнього насильства, гине близько 600 жінок, у результаті чого економіка держави втрачає 1,5 млн гривень, окрім того 2,4 млн гривень становлять економічні витрати в результаті непрацездатності жінок внаслідок домашнього насильства. Слід зауважити, що 1,1 млн жінок на рік зазнають фізичного і сексуального насильства, та лише 15,9% з них звертаються за допомогою до правоохоронних органів [1].

Проте відомо, що домашнє насильство є латентним явищем, тому такі показники не є реальним відображенням масштабів домашнього насильства в українському суспільстві, що підтверджує актуальність пошуку ефективних шляхів подолання цієї проблеми.

Одним із значних кроків у напрямі запобігання та протидії домашньому насильству є розроблення та прийняття нашою державою Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (далі – Закон) від 07 грудня 2017 року [2], який набрав чинності з 07 січня 2018 року.

Так, аналізуючи законодавство України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, наглядним є те, що новий Закон спрямований на впровадження комплексного підходу у боротьбі з домашнім насильством, не тільки на протидію, а й на запобігання домашньому насильству, на відміну від попереднього Закону України «Про попередження насильства в сім'ї», який був більш спрямований на ліквідацію наслідків уже скоєного правопорушення.

Важливо, що Законом значно розширено коло суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, які наразі мають таку систему:

- спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, до яких відносяться центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; Рада міністрів Автономної Республіки Крим та їх структурні підрозділи на місцях;

- інші органи та установи, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. До них віднесені служби у справах дітей, уповноважені підрозділи органів Національної поліції України, органи управління освітою, навчальні заклади, установи та організації системи освіти, органи охорони здоров'я, установи та заклади охорони здоров'я, центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, суди, прокуратура, уповноважені органи з питань протидії тощо;

- загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб. До загальних служб законодавцем віднесені центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; притулки для дітей; центри соціально-психологічної реабілітації дітей; соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка); центри соціально-психологічної допомоги; територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг); інші заклади, установи та організації, які надають соціальні послуги постраждалим особам.

До спеціалізованих служб віднесено притулки для постраждалих осіб, кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам та особам, які постраждали від насильства за ознакою статі, а також заклади та установи, призначені виключно для постраждалих осіб та осіб, які постраждали від насильства за ознакою статі [2].

Слід звернути увагу, що у Законі відсутні визначення завдань та повноважень окремих суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема це: суди, прокуратура та уповноважені органи з питань протидії.

Беззаперечно, одним із важливих суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є Національна поліція України, співробітники якої зобов'язані вживати всіх можливих (у рамках функціональних обов'язків) заходів із запобігання та протидії домашньому насильству з метою унеможливлення випадку домашнього насильства або ж запобігання повторності такого насильства, якщо воно вже мало місце.

Так, згідно зі статтею 10 Закону до повноважень уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству належить:

- виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них;

- прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, зокрема розгляд повідомлень, що надійшли до кол-центру, вжиття заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам з урахуванням результатів оцінки ризику в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству спільно з Національною поліцією України. Зокрема, слід наголосити на необхідності оновлення Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї або реальну його загрозу» від 26 квітня 2003 року № 616 [3];

- інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися. Інформування постраждалих осіб про їхні права та можливості є частиною захисту і підтримки особи, яка постраждала від домашнього насильства, яка надає їм можливість приймати рішення щодо розв'язання проблеми та мінімізації ризиків повторності випадків домашнього насильства у подальшому житті. Інформування про права і можливості особи, яка постраждала від домашнього насильства, має бути здійснено в доступній для неї формі, зрозумілою їй мовою та з урахуванням всіх особливостей (вік, стан здоров'я, стать, релігійні переконання, етнічне походження, спеціальні потреби). Виходячи з цього, є необхідність розроблення та видання брошур про права і можливості постраждалих від домашнього насильства осіб іншими мовами, які поширені в Україні. Зокрема, особам, які постраждали від домашнього насильства, надається інформація, визначена у статті 21 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [2];

– *винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників*. Так, терміновий заборонний припис кривднику виноситься уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України строком до 10 діб у разі існування безпосередньої загрози життю чи здоров'ю постраждалої особи з метою негайного припинення домашнього насильства, недопущення його продовження чи повторного вчинення.

Терміновий заборонний припис може містити такі заходи:

- 1) зобов'язання залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи;
- 2) заборона на вхід та перебування в місці проживання (перебування) постраждалої особи;
- 3) заборона в будь-який спосіб контактувати з постраждалою особою.

Терміновий заборонний припис виноситься за заявою постраждалої особи, а також за власною ініціативою працівником уповноваженого підрозділу органів Національної поліції України за результатами оцінки ризиків. Слід зазначити, що попередній закон передбачав реагування на випадки насильства в сім'ї виключно за заявою або згодою жертви такого насильства. Нині поліцейські можуть самостійно прийняти рішення про необхідність втручання у ситуацію, однак за результатами оцінки ризиків.

Законом визначено, що оцінка ризиків – це оцінювання вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи [2]. Однак у Законі не визначено, яким саме чином має бути проведено таке оцінювання, тому має бути розроблений так званий акт оцінки ризиків із зазначенням конкретних індикаторів (наприклад, наявність видимих слідів побиттів; зламані меблі в місці проживання; попереднє притягнення до відповідальності за вчинення домашнього насильства; перебування на обліку осіб, які зловживають наркотичними засобами чи психотропними речовинами та ін.), за якими поліцейський може виявити наявність чи відсутність ризиків для життя та здоров'я постраждалої особи;

– *взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи в порядку, визначеному законодавством*. Взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної бесіди є дуже важливим спеціальним заходом протидії домашньому насильству. Своєю чергою профілактичний облік – це здійснення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України організаційно-практичних заходів щодо контролю за поведінкою кривдника з метою недопущення повторного вчинення домашнього насильства, за дотриманням ним тимчасових обмежень його прав та виконанням обов'язків, покладених на нього у зв'язку із вчиненням домашнього насильства [2].

Відповідно до статті 27 Закону уповноважений підрозділ органу Національної поліції України бере на профілактичний облік кривдника з моменту виявлення факту вчинення ним домашнього насильства на встановлений законодавством строк і проводить з ним профілактичну роботу.

Зняття кривдника з профілактичного обліку здійснюється уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України, який взяв його на профілактичний облік, автоматично після завершення встановленого строку, якщо інше не передбачено законодавством. Порядок взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника затверджується Міністерством внутрішніх справ України. Тобто має бути розроблена окрема Інструкція, у якій має бути визначено порядок взяття на профілактичний облік та порядок зняття з профілактичного обліку осіб, які вчинили домашнє насильство, крім того в цій Інструкції ма-

ють бути визначені форми та методи, які варто використовувати поліцейським під час проведення профілактичної роботи з кривдником.

Під час перебування особи на профілактичному обліку поліцейські здійснюють щодо неї заходи індивідуальної профілактики, серед яких особливе місце займають профілактичні бесіди. Профілактична бесіда, на перший погляд, позбавлена ефективності, але з огляду на сам зміст розмови, тон, в якому вона може бути проведена, і того, що вона проводиться поліцейським, а отже, спеціально уповноваженою державою посадовою особою, вона може мати надзвичайно дієвий ефект, однак ефективність профілактичної бесіди багато в чому залежить від психологічної підготовленості поліцейських.

Також складно не погодитися з думкою науковців, що до основних методів попередження домашнього насильства відносяться метод переконання та примус. До того ж мають використовуватися методи надання допомоги, позитивного прикладу, нейтралізації негативного впливу навколишнього середовища, спостереження та навіювання. Всі методи, які поліцейські використовують у процесі попередження домашнього насильства, мають поєднуватись один з одним для ефективного досягнення результатів профілактичного впливу. Метод переконання реалізується в таких формах попередження домашнього насильства: профілактичні бесіди, правове виховання, правова освіта, правова пропаганда, обговорення поведінки за місцем проживання чи роботи. Метод примусу використовується в процесі здійснення індивідуальної профілактичної роботи, якщо переконання не дало потрібного результату і реалізується за допомогою винесення термінового заборонного припису; взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи [4, с. 190–191].

На нашу думку, підставою постановки на профілактичний облік кривдника має бути не факт виявлення домашнього насильства, а саме постановка суду у справі про адміністративне правопорушення за вчинення домашнього насильства. Тому доцільно внести зміни до ч. 1 ст. 27 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та викласти в такій редакції: «уповноважений підрозділ органу Національної поліції України бере на профілактичний облік кривдника з моменту винесення судом постанови про адміністративне правопорушення за вчинення ним домашнього насильства на встановлений законодавством строк і проводить з ним профілактичну роботу».

– *здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії*. Важливо зазначити, що відповідно до Закону поліцейські уповноважені застосовувати тільки два із чотирьох передбачених спеціальних заходів – терміновий заборонний припис стосовно кривдника і взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи.

Важливо, що кривдник, стосовно якого винесено терміновий заборонний припис, згідно з яким він має залишити місце спільного проживання (перебування) з постраждалою особою, зобов'язаний повідомити про місце свого тимчасового перебування уповноважений підрозділ органів Національної поліції України за місцем вчинення домашнього насильства. При цьому не визначено ані форми такого повідомлення, ані строки, протягом яких виконуються ці зобов'язання.

Слід підкреслити, що для ефективності цього заходу протидії має бути розроблена Інструкція щодо застосування термінового заборонного припису із зразками бланків термінового заборонного припису, а також повідомлення про місце тимчасового перебування особи, щодо якої винесено такий припис.

Важливо, що неповідомлення про місце свого тимчасового перебування тягне настання адміністративної

відповідальності за статтею 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення за вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування [5].

Інші спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству (обмежувальний припис стосовно кривдника та направлення кривдника на проходження програми для кривдників) застосовуються за рішенням суду, однак під час їх застосування поліцейські відіграють суттєву роль. Зокрема, згідно з частиною 6 статті 26 Закону про видачу обмежувального припису кривднику суддя у встановлений законом строк інформує уповноважені підрозділи органів Національної поліції України за місцем проживання (перебування) постраждалої особи для взяття кривдника на профілактичний облік.

Проблемним наразі є питання щодо виконання рішення суду про винесення обмежувального припису, якщо кривдник не бажає добровільно його виконувати. Відповідно до Закону поліцейські не уповноважені застосовувати заходи примусу за обмежувальним приписом, а сприяти примусовому виселенню має виконавча служба, яка не є наразі суб'єктом, що здійснює заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, хоча, на нашу думку, має до таких відноситися.

Крім того, з метою удосконалення протидії домашньому насильству законодавець додав до Кодексу України про адміністративні правопорушення ст. 39-1 «Направлення на проходження програми для особи, яка вчинила домашнє насильство чи насильство за ознакою статі». Відповідно до цієї статті кривдника може бути направлено судом на проходження програми для кривдників на строк від трьох місяців до одного року. Таким чином, у разі вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статі вже не поліцейські, а суд під час вирішення питання про накладення стягнення за адміністративне правопорушення має право одночасно вирішити питання про направлення особи, яка вчинила домашнє насильство, на проходження програми для таких осіб. Крім того, згідно з частиною 8 статті 28 Закону у разі неявки кривдника для проходження програми для кривдників або ухилення від проходження програми без поважних причин суб'єкти, відповідальні за виконання програм для кривдників, надають протягом трьох робочих днів письмове повідомлення про це уповноваженому підрозділу органів Національної поліції України для вжиття заходів, зокрема притягнення його до відповідальності.

Також важливо зауважити, що відповідно до Закону України про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами [6] Кримінальний кодекс України доповнено статтею 390-1 «Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або не проходження програми для кривдників», яка передбачатиме з січня 2019 року настання кримінальної відповідальності і покарання у вигляді арешту на строк до шести місяців або обмеження волі на строк до двох років. При чому притягнення кривдника до відповідальності за не проходження програми для кривдників не звільняє його від обов'язку пройти таку програму;

– анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів. До нових повноважень поліції віднесено анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством. Порядок анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі

вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів закріплені в Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів [7], яка потребує приведення у відповідність із Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Так, відповідно до п.5.1. цієї Інструкції органи поліції не мають право видавати дозволи на придбання, зберігання та носіння вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, пневматичної чи холодної зброї, пристроїв та патронів до них громадянам, а також проводити їх перереєстрацію в разі: наявності даних про систематичне скоєння домашнього насильства, що підтверджується документально. Під систематичністю слід розуміти три чи більше разів [8]. Крім того, відповідно до Глави 4 цієї Інструкції згідно із законодавством України органам поліції надано право анулювати дозволи на придбання, зберігання та носіння зброї, основних частин зброї та пристроїв, видані громадянам, у випадках, передбачених пунктом 5.1 глави 5 Інструкції.

– взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 Закону. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» передбачає взаємодію суб'єктів, які запобігають та протидіють домашньому насильству, зокрема вони мають: взаємно обмінюватись інформацією у виявленні фактів домашнього насильства не пізніше 1 доби (раніше було 3 доби) із дотриманням вимог конфіденційності та захисту персональних даних; разом реагувати на домашнє насильство, розробляти і виконувати програми для кривдників та програми із запобігання та протидії домашньому насильству.

– звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Передбачається звітування уповноважених підрозділів органів Національної поліції України через центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, тобто через Національну поліцію України.

Слід підкреслити, що у статті 10 Закону визначено, що поліцейські можуть проникати до житла особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням вчинюваного акту домашнього насильства, у разі безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи. Однак можливість таких дій вже визначено у повноваженнях поліцейського в Законі України «Про Національну поліцію» [9], та під час реалізації такої норми виникає питання доведення наявності безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи.

Також доцільно звернути увагу на відсутність у Законі будь-яких роз'яснень з приводу того, які ж саме підрозділи Національної поліції України є уповноваженими у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Тому з метою об'єктивного та всебічного реагування на випадки домашнього насильства має бути чітко встановлений перелік уповноважених на виявлення, припинення та реагування на випадки домашнього насильства підрозділів органів Національної поліції, до яких доцільно віднести операторів спецлінії «102», патрульну поліцію, відділи